

України від 4 берез. 2023 р. № 220. Урядовий кур'єр. 2023.

6. Трепак В. М. Корупція в секторі безпеки й оборони: кримінально-правовий аспект в умовах війни. Вісник кримінального судочинства. 2023. № 3. С. 24–33.

Артем ЗАВАЛАЙ

здобувач вищої освіти

Центральноукраїнського

національного технічного університету

(м. Кропивницький)

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ І АНТИКОРУПЦІЇ ЯК SOFT SKILLS

В сучасних умовах суспільних трансформацій доброчесність і антикорупція переростає межі суто моральної категорії, перетворюючись на фундаментальний soft skills та «внутрішній каркас» особистості, фахівця, громадянина. Концепція архітекtonіки доброчесності передбачає свідому побудову міцної структури, де індивідуальні цінності слугують фундаментом, а етичні стандарти - опорними стінами, які підтримують професійну репутацію, забезпечують адаптивність громадянина в умовах суспільних трансформацій. Такий підхід дозволяє розглядати доброчесність як комплексну соціальну компетентність, що інтегрує академічну, професійну та громадянську сфери в єдину систему, здатну протидіяти корупційним ризикам та зміцнювати суспільну довіру. При цьому у роботі [1] зроблено висновок, що з розвитком українського суспільства доброчесність «з площини правил і вимог перейде у площину переконань, цінностей, традицій, дотримання яких є справою честі, самовимогою, потребою совісті і власної гідності» [1, с. 37].

В дослідженні [2] сформульовано архітекtonіку доброчесності як навички успішності – загальної компетентності особистості, фахівця і громадянина. Вона є 3-компонентною – складається з таких груп soft skills: доброчесність академічна, доброчесність професійна, доброчесність громадська [2]. В зазначені роботі викладені знання, вміння, дії й ціннісні орієнтації, які сукупно формують soft skills доброчесності та антикорупції. Ціль цього – «щоб в українському суспільстві доброчесність була сталою нормою», що «є одним зі шляхів мінімізації корупційних ризиків у секторі безпеки та оборони України в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення» [2, с. 134].

Метою цього дослідження є розроблення структурно-логічної моделі формування доброчесності і антикорупції як соціальної навички, навички успішності сучасної людини, фахівця, громадянина України.

Запропонована у дослідженні [2] архітекtonіка доброчесності ґрунтується на уявленні про доброчесність як інтегрований, багаторівневий soft skill, що формується впродовж життя людини під впливом освіти, професійної діяльності та участі в суспільному житті. Логіка моделі поєднує структурний, функціональний та ціннісний підходи, що дозволяє розглядати доброчесність не лише як нормативну вимогу, а як стійку поведінкову й світоглядну характеристику громадянина.

На рис. 1 представлено структурно-логічну модель формування доброчесності і антикорупції як soft skills. В основі архітекtonіки лежить фундамент - базові передумови доброчесності. Наступний рівень моделі – три домени доброчесності: академічна доброчесність, професійна доброчесність, громадська доброчесність. При цьому модель відображає горизонтальну інтеграцію доменів доброчесності.

Вертикальна логіка формування - від знань до цінностей - відображає перехід від зовнішнього регулювання до внутрішньої саморегуляції. Ціннісні орієнтації, представлені в моделі, утворюють спільне ядро для всіх доменів доброчесності і забезпечують цілісність моделі, унеможливають фрагментарне трактування доброчесності лише як академічної чи професійної вимоги. Це є вкрай важливим і актуальним.

Верхній рівень моделі описує суспільне добро, на якому доброчесність розглядається як інструмент сталого розвитку суспільства. Він особливо актуальний в умовах суспільних трансформацій, воєнного стану та післявоєнного відновлення України, на чому акцентовано у дослідженні [2].

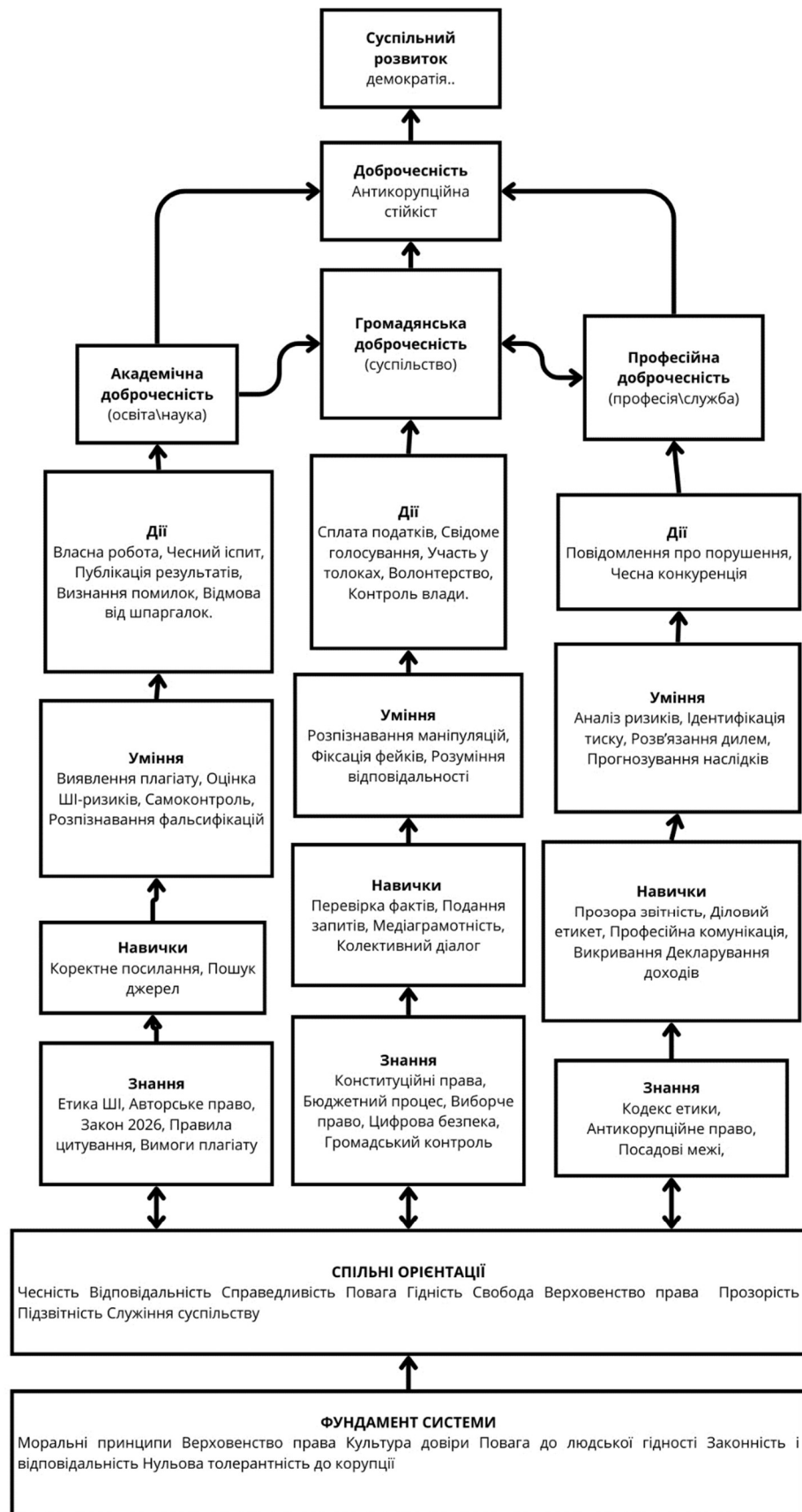

Рис. 1 – Структурно-логічна модель формування доброчесності та антикорупції як soft skills

Концепція доброчесності розглядається через призму «архітектоніки» як складна, багаторівнева система внутрішніх цінностей та зовнішніх дій, що утворюють стійкий «внутрішній каркас» особистості сучасного громадянина. Логіка представленої моделі базується на принципі ієрархічності, де фундаментом виступають моральні принципи, верховенство права та культура довіри, що через спільні орієнтації, такі як чесність та гідність, живлять три ключові домени: академічний, професійний та громадянський. Кожен із зазначених «блоків» формується вертикально: від теоретичних знань та практичних навичок до вміння аналізувати ризики (плагіат, корупція, маніпуляції) - до конкретних доброчесних дій. Взаємозв'язок між ними має виражений спадковий характер: академічна сфера виховує свідому молодь, яка розуміє шкідливість недоброчесності, що дозволяє їй у дорослому житті ставати професіоналами з високою антикорупційною стійкістю та репутаційним капіталом.

Слід акцентувати увагу, що центральне місце в структурно-логічній моделі формування доброчесності й антикорупції як soft skill посідає громадянська доброчесність, оскільки саме від цієї здатності, загальної компетентності громадян залежить стабільність усієї архітектури. Усі ці елементи об'єднуються в інтегрованому soft skill доброчесності, який забезпечує кінцевий результат - суспільний розвиток, високу інституційну довіру, при цьому демонструючи, що доброчесність є найвигіднішою інвестицією в людський капітал.

Практичне значення запропонованого варіанту структурно-логічної моделі формування доброчесності й антикорупції як soft skill полягає у її можливості використання як основи для індикації сформованості доброчесності.

1. Доренський О. П. Методологічний аспект становлення академічної доброчесності як елемента культури українського суспільства. Академічна доброчесність : виклики сучасності. Варшава, 2020. С. 35-38. URL : <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/11391>.

2. Хилько А. А., Доренський О. П. Архітектоніка доброчесності як софтскіла в умовах суспільних трансформацій. Ефективне врядування та виховання доброчесності в секторі безпеки та оборони. Сучасні загрози та інноваційні рішення у сфері запобігання корупції сектору безпеки та оборони України. Київ: НУО України, 2025. С. 132-134. URL : <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/18283>.

Кіра ЗАХОЖА

студентка

ННІ права та інноваційної освіти

Науковий керівник:

Ольга КУЛІНІЧ

завідувач кафедри теорії держави та права Дніпровського державного університету внутрішніх справ (м. Дніпро, Україна), кандидат юридичних наук, доцент

ГРОМАДЯНСЬКА АКТИВНІСТЬ ЯК ЧИННИК ЗНИЖЕННЯ РІВНЯ КОРУПЦІЇ

Громадянська активність є основою демократичного суспільства яка полягає у свідомій участі громадян у вирішенні суспільних проблем, реалізації суспільних цінностей та прагненні досягнути позитивних змін у державі. Роль громадянської активності полягає у соціальному та політичному розвитку, захищає права та свободи громадян та стимулює їх ініціативу, що робить суспільство більш збалансованим та правовим. Активність може бути виражена у добровільних об'єднаннях громадян, дії яких спрямовані на реалізацію суспільних цінностей, де враховується баланс між особистими та суспільними інтересами.

Характеризуються організованістю, недержавністю, некомерційністю, та самоврядністю. Вони є незалежними від держави, самі керують та контролюють свої справи, не мають на меті отримання прибутку і мають організаційну структуру. Зарубіжна наука часто називає громадянське суспільство «третім сектором», який відрізняється від державного та приватного секторів, представляючи незалежний, недержавний,